

KUR'ÂN VE HADİS IŞIĞINDA AHİR ZAMANA YÖNELİK GENEL BİR DEĞERLENDİRME

<"xml encoding="UTF-8?">

KUR'ÂN VE HADİS IŞIĞINDA AHİR ZAMANA YÖNELİK GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Defalarca değindiğimiz gibi Kur'ân-ı Kerim, önem verdiği meseleleri ele alırken, vurgulu ve sert bir üslûp kullanır. Bu da şunu gösterir: Ortada birbirini pekiştiren olumsuz etkenler vardır ve bunlar insanları büyük felâketlere, onur kırıcı alçaklıklara duçar edecek yoğunluktadır. Sonuçta Kur'ân'ın bu uyarılarını dikkate almayanlar, Allah'ın korkunç gazabıyla yüz yüze geleceklerdir. Faizi yasaklayan, Peygamberin akrabalarını sevmeyi emreden vb. ayetleri buna örnek gösterebiliriz.

Aslında bu, konuşma sanatının vazgeçilmez bir yöntemidir. Örneğin, hikmet sahibi bir konuşmacı, küçük ve basit bir şeyi emrediyorsa ve bunu ısrarla vurgulayıp, söz konusu basit şeyin hak etmediği yoğunlukta üzerinde duruyorsa ya da bir kimseye hak etmediği bir üslupla hitap ediyorsa, söz gelimi züht ve ibadet alanında önemli bir konumu işgal eden kendini Allah'a adanmış bir âlimi, hem de kalabalıkların gözü önünde yüz kızartıcı bir suçu işlemekten nehyediyorsa, bu, söylenenlerin boşuna olmadığını, büyük ve ölümcül bir tehlikeyle yüz yüze olduğunu gösterir.

Bu sertlikteki bir üslûba sahip Kur'ân ayetlerinin doğruluğunu, çok geçmeden yaşanan olaylar kanıtlamıştır. İşaret ettiği, daha doğrusu doğrudan gösterdiği olaylar birer birer gerçekleşmiştir. Belki de bu tür ayetlerin indiği sıralarda bunlara ilk kez muhatap olanlar, bunların işa-ret ettiği olayları kavrayamamışlar ve meseleyi algılayamamışlardır.

Kur'ân, Resulullah'ın akrabalarının sevilmesini emretmiştir. Bu ko-nuya o denli önem vermiştir ki, Peygamber efendimizin (s.a.a) akrabalarını sevmeyi, onun elçiliğinin ücreti ve Allah'a ulaştırılan yol olarak nitelendirmiştir; ama sonra ümmet, onun Ehlibeyti'ne karşı tarihin tanık olduğu en korkunç mezalimi işlemekte bir sakınca görmemiştir. Şayet, onlara Peygamberin

Ehlibeyti'ne zulmetmeleri emredilseydi, bundan fazlasını yapamazlardı!

Kur'ân ayrılığı yasaklamış ve bu konu üzerinde sıkça durarak Müs-lümanları ayrılığa düşmeme konusunda uyarmıştır. Sonra ümmet paramparça oldu, Yahudiler ve Hristiyanlardan daha fazla grupçuklara bölündü. Yahudiler yetmiş bir, Hristiyanlar yetmiş iki gruba bölünmüşlerdi.

Müslümanlar bu konuda onları geride bırakarak yetmiş üç fırkaya bölündüler. Bu, dinî meselelere ilişkin mezhepsel bölünmelerini gösterir. Toplumsal yasalar ve yönetim şekilleri gibi sosyal meselelere ilişkin bölünmeleri ise, istatistiklere sığacak gibi değildir.

Kur'ân Allah'ın indirdiklerinin dışında bir şeyle hükmetmeyi, insanları sınıflara bölmeyi, azgınlığı, heva ve hevesin peşinde gitmeyi yasaklar. Bu konuda oldukça sert ifadeler kullanır. Sonra olanlar gözler önündedir.

Kâfirlerin ve Ehlikıtab'ın dost edinilmesinin yasaklanması durumu da Kur'ân'da üzerinde önemle durulan yasaklardan biridir. Hatta, denebilir ki, Kur'ân'da kâfirlerin ve Ehlikıtab'ın dost edinilmesinin yasaklanması ile ilgili olarak kullanılan sert üslûp başka hiçbir ayrıntı nitelikli yasakla ilgili olarak kullanılmamıştır.

Kur'ân bu konuya o kadar önem verir ki, yüce Allah Ehlikıtab'ı ve kâfirleri dost edinenleri onlardan sayar: "Sizden kim onları kendine veli yaparsa, o, onlardandır." Böyle bir şeyi yapmaları durumunda kendisiyle aralarında bir ilginin kalmayacağını belirtir: "Kim böyle yaparsa, artık onun için Allah'tan hiçbir şey yoktur." (Âl-i İmrân, 28) Sonra onları olabilecek en açık bir ifadeyle uyarır ve şöyle der: "Allah sizi kendisinden sakındırır." (Âl-i İmrân, 28-30) Daha önce bu ifade üzerinde dururken, bunun uyardığı şeyin kesin olarak gerçekleşeceğine delâlet ettiğini, bunun kaçınılmaz olduğunu, değişmesinin ve başka bir şeye dönüşmesinin söz konusu olmadığını belirtmiştik.

Daha fazla açıklama istiyorsan, şu ayetin anlamı üzerinde düşünebilirsin: "Şüphesiz Rabbin, hepsinin işlerinin karşılığını tam verecek-tir. -Bu ayetten önce Nuh, Hûd ve Salih gibi peygamberlerin kavimlerinin kıssaları anlatılmış, sonra Yahudilerin, kitapları hakkında ihtilafa düşmeleri dile getirilmiştir.- Çünkü Allah, yaptıklarınızı bilmektedir. Öyleyse emrolunduğun gibi doğru ol; seninle beraber tövbe edenler de; aşırı gitmeyiniz, -görüldüğü gibi ayetin hitap tarzı, toplumsal niteliklidir- zira O, yaptıklarınızı görmektedir." (Hûd, 111-112) Sonra bir de yüce Allah'ın şu sözü üzerinde düşün: "Sakın zulmedenlere dayanmayın; sonra size ateş dokunur!

Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur; sonra size yardım edilmez!" (Hûd, 113)

Yüce Allah, "Allah sizi kendisinden sakındırır." uyarısıyla vaat ettiği bu ateşin ahiretten önce, dünyadayken dokunmasının -ayetin ifadesinin mutlak olduğu göz önünde bulundurulmalıdır- ne anlam ifade ettiğini şu ayette açıklıyor: "Bugün artık inkâr edenler, sizin dininizi yok etmekten, umudu kesmişlerdir. Artık onlardan korkmayın, benden korkun." (Mâide, 3) Bunu söylerken yüce Allah, müminlerin, müşriklerden ve Ehlikitap'tan oluşan kâfirlerin, dinlerini yok etmelerinden korktuklarını belirtiyor -ki biz daha önce bunun üzerinde durduk- ve bu korku, bu ayetin indiği güne kadar devam etmiştir. Artık bugün, bu ayetin inişinden sonra, dinin ortadan kalkması hususunda kâfirlerden korkmalarına gerek yoktur. Bilâkis bu konuda Rablerinden korkmaları gerekmektedir. Onların dinleri hususunda korktukları şey, kâfirlerin ellerinden gelen her imkânı kullanarak dinlerini yok etmeye ve bu olağanüstü değeri ellerinden çıkarmaya çalışacakları hususuydu.

Müminler, bu ayetin inişinden önce bundan korkuyorlardı. Fakat Mâide suresinin inişiyle birlikte bu korkuları güvene dönüştü; yüreklerinde kopan korku fırtınaları dindi. Ama bu hususta Rablerinden kork-maları gerekir. Allah'ın, nurlarını gidermemesi, dinlerini ellerinden al-maması için dikkatli olmak durumundadırlar.

Bilindiği gibi, yüce Allah hak etmedikleri sürece, bir kavmi sürpriz bir şekilde cezalandırmaz ve üzerlerine azap indirmez. Yüce Allah bu hususta şöyle buyurur: "Bu böyledir; çünkü bir millet kendilerinde bulunan güzel meziyeti değiştirmedikçe, Allah onlara verdiği nimeti değiştirmez." (Enfâl, 53) Bu ayette, ilâhî nimetin değişmesinin, hak edilmesi durumunda gerçekleşecek bir olgu olduğu açıklanıyor. İnsanların kendilerini değiştirmeleriyle birlikte, onlara yönelik nimetin de değişeceği vurgulanıyor. Daha önce de belirtildiği gibi, din ya da di-nî velâyet -yönetim- "nimet" olarak nitelendirilmiştir: "Bugün sizin için dininizi olgunlaştırdım, size nimetimi tamamladım ve size din olarak İslâm'a razı oldum." (Mâide, 3)

Demek ki, bu nimetin onlar tarafından değiştirilmesi, Allah ile bağlantının kesilmesi suretiyle Allah'ın velâyetinden sıyrılmaları, zalimlere dayanmaları, kâfirleri ve Ehl-i Kitabı dost edinmeleri beklenmektedir. Öyleyse bu konuda, kendilerine bundan korkmaları ve dolayısıyla Allah'ın önü alınmaz azabını üzerlerine indirmesinden korkmaları gerekir. Yüce Allah, onları şu ifadelerle uyarıyor: "Sizden kim onları kendine veli yaparsa, o, onlardandır. Allah, zalim toplumu doğru yola iletmez." (Mâide, 51) Burada yüce Allah, onları mutluluğa yöneltmeyeceğini bildiriyor.

Çünkü mutluluğun hidayetle doğrudan ilintisi vardır. İnsanların dünya hayatında mutlu olmaları, ancak dinî kurallar ve İslâm'ın genel sosyal ilkeleri doğrultusunda bir yaşam sürdürmeleri ile mümkündür.

Bu gidişatın bünyesi yıkıldığı zaman, marufu emretme ve münkeri yasaklama gibi İslâmî yaşantının özünü koruyucu prensipler ihlâl edilir ve İslâm'ın toplumsal yaşam için öngördüğü genel semboller ortadan kalkar. Onun yerini kâfirlere özgü yaşam tarzı alır. Sonra bu yaşam tarzı git gide temellerini sağlamlaştırır ve prensiplerini yerleşik hâle getirir. Bugün Müslüman toplumların içinde bulunduğu durum, bunun en somut örneğidir. Kâfirlere özgü yaşam sistemi, bütün görünümüleriyle Müslüman toplumların hayatının her alanına egemendir.

Kur'ân ve sünnetin düzenledikleri ve Müslümanlar arasında yerleşik bir sistem hâline getirdikleri genel İslâmî hayat sistemi ile, bugün Müslümanlara dayatılan yıkıcı ve fasit hayat sistemini karşılaştırdığımız, sonra, "Allah, yakında öyle bir toplum getirecek ki, O onları sever, onlar da O'nu severler. Müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve şiddetlidirler. Allah yolunda cihat ederler, hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar." (Mâide, 54) ayetinin işaret ettiği husus üzerinde düşündüğümüz zaman göreceğimiz şudur:

Bugün biz Müslümanlar topluluğunu saran ve hayatımızın her alanına egemen olan tüm rezillikler, -ki biz bunları önce kâfirlerden aldık, sonra içimizde kök saldılar, bizzat bizim değerlerimiz hâline dönüşerek ürediler- yüce Allah'ın ayette, getireceğini vaat ettiği topluluğa ilişkin olarak dile getirdiği niteliklerin karşıtlarıdır.

Şunu demek istiyorum: Bugün pratik hayatta sergilediğimiz tüm rezillikler, şu noktada özetleniyor: Bugünkü toplum Allah'ı sevmiyor, Allah da onları sevmiyor. Kâfirlere karşı alçak, süklüm büklüm, müminlere karşı zorba, tepeden bakmacı ve şiddetlidir. Allah yolunda cihat etmez; her kınayanın kınamasından da korkar.

İşte Kur'ân bu çarpıcı gerçeği bu denli net ifadelerle muhataplarına anlatıyor. İstersen şöyle de diyebilirsin: Bu, gaybî bir haberdur. Her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan Allah, İslâm toplumunun bir gün dinden döneceğini haber veriyor. Kuşkusuz bu, terminolojik anlamda bir riddet değildir. Bir düşüş, bir alçalış anlamında dinden dönüştür. Ulu Allah şu ayetlerde bu hususa işaret etmiştir:

"Sizden kim onları kendine veli yaparsa, o, onlardandır. Allah, zalim toplumu doğru yola iletmez." (Mâide, 51) "Eğer Allah'a, Pey-gambere ve ona indirilene inansalardı, onları kendilerine veli yapmazlardı. Ama onlardan birçoğu yoldan çıkmış insanlardır." (Mâi- de, 81)

Allah, kendisine -dinine- yardım etmeleri durumunda kendilerine yardım edeceğini vaad etmiştir. Kendileri desteklemeseler ve onların güçlerine katkıda bulunmasalar, düşmanlarını zayıflatacağına söz vermiştir: "Eğer Ehlikıtap inanmış olsaydı, elbette kendileri için iyi olurdu. İçlerinden inananlar da var; ama çokları yoldan çıkmışlardır. Size eziyetten başka bir zarar veremezler. Sizinle savaşsalar bile, size arkalarını dönüp kaçarlar, sonra onlara yardım da edilmez. Nere-de bulunurlarsa, onlara alçaklık (damgası) vurulmuştur. Meğer ki Allah'ın ipine ve insanların ipine sığınmış olsunlar." (Âl-i İmrân, 110-112) "Meğer ki Allah'ın ipine ve insanların ipine sığınmış olsunlar" ifadesinden "İnsanların onları dost edinmeleri ve sonuçta yüce Allah'ın onları insanlara egemen kılması suretiyle bu zilletten çıkmaları mümkündür" şeklinde bir çıkarsamada bulunmak uzak bir ihtimal değildir.

Sonra yüce Allah -bu pozisyonda bulunan- İslâm toplumuna, bir topluluk ortaya çıkaracağını vaat ediyor. Bunlar öyle bir topluluktur ki, Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler. Müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı şiddetli ve onurludurlar. Allah yolunda cihat ederler ve hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar. Daha önce de belirttiğimiz gibi, onlara ilişkin olarak sayılan bu nitelikler, bugünkü İslâm toplumunda izine rastlanmayan niteliklerdir. Ayetin üzerinde iyice düşündüğümüz zaman, ayetin İslâm toplumunun ileride ne tür rezilliklere duçar olacağını ve hangi alçaltıcı durumlara düşeceğini ayrıntılı bir şekilde haber verdiğini görürüz.

Bu rezilliklere ilişkin olarak, ahir zamanda meydana gelecek kimi gelişmelerle ilgili Peygamberimizden (s.a.a) ve Ehlibeyt İmamlarından (onlara selâm olsun) çok sayıda hadis rivayet edilmiştir. Bu hadislerin bir kısmı art niyetli saptırmalardan ve tahriflerden kurtulamamışsa da, bununla beraber bunlar arasında, gelişmeler ve yaşanan pratik tarafından doğrulanan haberleri içeren hadisler de vardır. Bun-lar, yaklaşık olarak bin yıl önce kaleme alınmış ilk kuşak âlimlerin eserlerinde yer almaktadırlar. Bu eserlerin çoğu da gerçekten isnat edildikleri kişiler tarafından kaleme alınmış; günümüze aktarılırken herhangi bir kayba uğramamış ve birçok âlim tarafından onlardan nakledilmiştir.

Kaldı ki, bu rivayetler, o gün için henüz gerçekleşmemiş ve o sırada yaşayan insanların beklemediği, tahmin etmediği ve edemeyeceği olaylara ilişkin haberler veriyorlar. Dolayısıyla

bunların doğruluğunu kabul etmek ve vahiy membaından derlendiklerini itiraf etmek bizim açımızdan kaçınılmaz olmuştur.

Örneğin Kummî kendi tefsirinde babasından, o, Süleyman b. Müs-lim el-Haşşab'dan, o Abdullah b. Cerih el-Mekki'den, o Ata b. Ebi Ri-yah'dan, o da Abdullah b. Abbas'tan şöyle rivayet eder: Resulullah efendimizle (s.a.a) birlikte Veda Haccını yerine getiriyorduk. O sırada Resulullah (s.a.a) Kâbe'nin kapısına tutundu ve yüzünü bize çevirerek şöyle buyurdu: "Size kıyametin işaretlerini haber vereyim mi?" O sırada onun en yakınında Selman (r.a) bulunuyordu, dedi ki: "Evet, haber ver ya Resulullah."

Peygamberimiz (s.a.a) şöyle buyurdu: "Kıyametin işaretlerinden biri namazın ortadan kalkması, şehvî arzuların peşine düşülmesi, tutkulara yönelik eğilimlerin artması, mala büyük değer verilmesi, dinin satılarak karşılığında dünyalık şeylerin alınmasıdır. Bu şartlar ortaya çıktığında, gördüğü kötülükleri değiştirme gücünü kendinde bulamamanın verdiği ıstırapla müminin yüreği ve içi, suda tuzun erimesi gibi erir."

Selman hayretle sordu: "Bu da mı olacak ya Resulallah?" Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, ey Selman! Bütün bunlar olacak ve bu sırada onları zorba emirler, fasık vezirler, zalim bilginler ve hain eminler yönetecektir."

Selman sordu: "Bunlar da mı olacak ya Resulallah?" Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin olsun ki, ey Selman, bütün bunlar olacak. Bu sırada münker (kötü) maruf (iyi) olacak, maruf da münker olacak, haine güvenilecek, güvenilen kimse ihanet edecek, yalan söyleyenler tasdik edilecek ve doğru söyleyenler de yalanlanacaklardır."

Selman, "Bütün bunlar olacak mı ya Resulallah?" diye sordu. Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve bu sırada kadınlar yönetici olacak, cariyelere danışılacak, çocuklar minberlere oturacak, yalan bir beceri gibi algılanacak, zekât bir kayıp, Müslümanların beytülmalını talan etmek bir ganimet gibi görülecektir. Kişi anne ve babasına eziyet edecek, buna karşın arkadaşına iyilik edecektir. Ve kuyruklu yıldız doğacaktır."

Selman dedi ki: "Bunlar da mı olacak ya Resulallah?" Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada kadın kocasının

ticaret ortağı olacak, yağmur normal mevsiminde yağmayacak, sıcak mevsimlerde yağacak, cömert insanlar olabildiğince sert ve kaba olacaklar, zor duruma düşen yoksul insan küçümsenecektir. Bu sırada çarşılar birbirlerine yakın olacaktır. Biri: 'Hiçbirşey satamadım' diyecek, bir başkası: 'Hiç kâr et-medim' diyecektir. Bundan dolayı Allah'ı suçlar gibi konuşacaklardır."

Selman, "Bunlar da mı olacak ya Resulallah?" diye sordu. Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacaktır ve bu sırada başlarına bir kavim musallat olacaktır ki konuşacak olsalar, boyunlarını vuracaklar; susacak olsalar, her şeylerini mubah sayacaklar, mallarına el koyacak, saygınlıklarını çiğneyecekler. Kanlarını dökecek, yüreklerine korku salacak-lar. O sırada müminleri korkak, ürkek, pısırik ve çekingen görürsün."

Selman, "Bunlar da mı olacak ya Resulallah?" diye sordu. Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada bir şey doğudan ve bir şey de batıdan getirilecek ve bunlar ümmetimi etkileyip yönlendirecektir. Vay ümmetimin zayıflarına, onların elinden neler çekecekler, neler?! O zalimlerin de Allah'ın azabından dolayı vay hâllerine! Bunlar küçüklere acımayacak, büyüklere saygı göstermeyeceklerdir. Hiçbir kusuru bağışlamayacaklardır. Onlarla ilgili haberler hep çirkin ve ağza alınmayacak cinstendir. Bedenleri insan bedeni, ama kalpleri şeytan kalbi olacaktır."

Selman, "Bunlar da mı olacak ya Resulallah?" diye sordu. Resulul-lah buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada erkekler erkeklerle, kadınlar da kadınlarla ilişkiye gireceklerdir. Kızlar ailelerinin evinde kıskanılıp korunulduğu gibi erkek çocuklar da kıskanılıp korunulacak-lar. Erkekler kendilerini kadınlara, kadınlar da kendilerini erkeklere benzetecekler. Kadınlar eğrlere bineceklerdir. Ümmetimden onlara Allah'ın lâneti olsun."

Selman, "Bunlar da mı olacak ya Resulallah?" diye sordu. Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman bütün bunlar olacak ve o sırada mescitler tıpkı Kilise ve Havralar gibi yaldızlanacak. Mushaflar süslenecek, minareler uzun olacak, saflar kalabalık, ama kalpler birbirlerine karşı nefretle dolu olacak, dilleri farklı şeylerden söz edecektir."

Selman, "Bunlar da mı olacak ya Resulallah?" diye sordu. Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada ümmetimin erkekleri altın takılarla süsleneceklerdir. İpek ve ibrişim giysiler giyinecek, kaplan derisini alış veriş metaı hâline getireceklerdir."

Selman dedi ki: "Bunlar da mı olacak, ya Resulallah?" Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada faiz çok yaygın olacak, gıybetle ve rüş-vetle iş görülecektir. Dinin değeri düşecek, buna karşılık dünyanın değeri yükselecektir."

Selman dedi ki: "Bunlar da mı olacak ya Resulullah?" Buyurdu ki: Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada boşanmalar çoğalacak, Allah'ın koyduğu hiçbir sınır, hiçbir hukuk gözetilemeyecektir. Tabi, bütün bunların Allah'a bir zararı olamayacaktır."

Selman dedi ki: "Bunlar da mı olacak, ya Resulallah?" Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada şarkıcı cariyeler ve çalgı aletleri ortaya çıkacak, ümmetimi, en kötü ve en şerli fertleri yöneteceklerdir."

Selman, "Bunlar da mı olacak, ya Resulallah?" diye sordu. Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada ümmetimin zenginleri gezip dolaşma amacıyla, orta hâlli olanları ticaret amacıyla, yoksulları da gösteriş ve desinler için hacca gideceklerdir. Bu sırada bazı topluluklar, Allah'tan başkası için Kur'ân öğrenecek, Kur'ân'ı bir müzik melodisi, bir çalgı gibi algılayacaklar. Diğer bazı topluluklar, Allah'tan başkası için fıkıh öğreneceklerdir. O sırada zinadan peydahlanan çocuklar çoğalacaktır. Kur'ân'ı teğanniyle okuyacaklar ve dünya için birbiriyle çekişecekler."

Selman, "Bunlar da mı olacak, ya Resulallah?" diye sordu. Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada haramlar çiğnenecek, bol günahlar kazanılacak ve kötüler iyilere musallat olacaklardır. Yalan her tarafı kaplayacak, inatçılık insanların tipik bir davranışı hâline gelecek, yoksulluk baş alıp gidecektir. İnsanlar giysilerle birbirlerine karşı övüneceklerdir. Üzerlerine yağmur mevsimi dışında yağmur yağacaktır. Vakit geçirmek amacıyla tavla, satranç gibi oyunlar oynamayı ve müzik dinlemeyi hoş karşılayacaklardır. Marufu emretmeyi ve münke-ri nehyetmeyi hoş karşılamayacaklardır.

Öyle ki, o dönemde bir mümin, toplumun en zelil kimsesi hâline gelecektir. Hafızlar ve zahitler birbirlerini kınayacaklar, fakat her iki grup da göklerin melekûtunda 'pisler ve necisler' olarak anılacaklardır."

Selman dedi ki: "Bunlar da mı olacak, ya Resulallah?" Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada zengin yoksul düşmekten başka bir şeyden korkmayacaktır. Öyle ki, bir dilenci, iki cuma arası el açıp dilenecek, ama bu süre içinde kimse avucuna bir şey koymayacaktır."

Selman dedi ki: "Bunlar da mı olacak, ya Resulallah?" Buyurdu ki: "Evet, canımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, ey Selman, bütün bunlar olacak ve o sırada 'Ruveybiza' konuşacaktır." Selman dedi ki: "Anam babam sana kurban olsun, ya Resulallah, 'Ruveybiza' nedir?" Buyurdu ki: " Halkın geneli hakkında, o güne kadar konuşmayan bir kimse konuşacaktır.

Fakat ondan sonra fazla yaşamayacaklardır. Çok geçmeden yeryüzünden korkunç bir ses duyulacak. Her topluluk o sesin kendi bölgelerinden geldiğini düşünecektir. İnsanlar Allah'ın dilediği bir süre kadar bekledikten ve kafaları üzerine yere geldikten sonra yeryüzü gizlediği madenleri dışarı atacaktır. Yani, altın ve gümüşü." -Peygamberimiz o sırada sütunlara eliyle işaret ederek;- "Bunlar gibi." dedi, "Ama o gün ne altın, ne de gümüş fayda verecektir. İşte 'Onun belirtileri geldi.' ayetinin anlamı budur." [Tefsir-ul Kummî, c.2, s.303-307]

Ravzat-ul Kâfi adlı eserde, Muhammed b. Yahya'dan, o Ahmed b. Muhammed'den, o bazı arkadaşlarından, yine Ali b. İbrahim, babasından, o İbn-i Ebi Umeyr'den, bunların tümü, Muhammed b. Ebi Ham-za'dan, o da Hamran'dan şöyle rivayet eder: İmam Cafer Sadık (a.s), - yanında Abbasi halifelerinden ve Şîîlerin onların yanındaki olumsuz durumlarından söz edildiği bir sırada- şöyle buyurdu: "Halife Ebu Caf-er Mansur'la beraber yürüyordum. O bir kafiyle beraber atına binmişti, arkasında ve önünde atlılar vardı. Bense bir eşeğe binmiş ve yanında yol alıyordum. Bana dedi ki: Ey Ebu Abdullah! Allah'ın bize verdiği güçten, bizim için açtığı üstünlük ve onur kapılarından dolayı sevinmen, hilâfet için senin ve Ehlibeyti'nin bizden daha lâayık olduğunu söylememen, dolayısıyla bizi kendin ve diğer insanların aleyhine tahrik etmemen gerekir."

"Dedim ki: 'Kim benim adıma bu sözleri sana ulaştırmışsa, yalan söylemiştir.' Dedi ki: 'Yemin eder misin?' Dedim ki: 'İnsanlar büyücüler gibidirler. Senin kalbini bana karşı çekmek istiyorlar. Onları dinleyerek buna imkân verme. Çünkü biz sana, senin bize olan ihtiyacından daha fazla

muhtacız.' Bana dedi ki: 'Hatırlıyor musun, bir gün sana; 'Bizim mülkümüz olacak mıdır?' diye sormuştum, sen de; 'Evet, uzun, geniş ve zorlu bir hakimiyetiniz olacak. Size mühlet verilecek ve dünyanız geniş tutulacak. Ta ki bizden birimizin dokunulmaz olan kanını haksız yere, haram beldede ve haram ayda dökünceye kadar.' demiştin. Baktım ki, sözlerimi unutmamış, dedim ki: 'Umarım yüce Allah, seni bundan uzak tutar. Çünkü özellikle seni anmamıştım. O, rivayet ettiğim bir hadisti. Bakarsın, senin ailenden bir başkası bu işi üstlenir.' Bunun üzerine halife sustu."

"Evime döndüğümde dostlarımızdan biri geldi ve şöyle dedi: Sana kurban olayım, seni Ebu Cafer'in kafilesinde gördüm. Sen bir eşeğe bin-mıştın, o da ata binmişti. Yukarıdan, seninle konuşuyordu, sen de ondan aşağıdaydın. Bu manzara karşısında kendi kendime dedim ki: 'Şu Allah'ın insanlar için görevlendirdiği hüccettir, bu hususta uyulması gereken emir sahibidir. Bu da zorbalıkla muamele eden biridir. Peygamberin evlâtlarını öldürüyor, Allah'ın sevmeyeceği şekilde yer yüzünde kan döküyor. Ama o ata biniyor, sen ise eşeğe biniyorsun! İçime bir kuşku düştü. Öyle ki dinimden ve canımdan yana endişeye düştüm."

"Ona dedim ki: 'Eğer etrafımdaki, önümdeki, arkamdaki, sağımdaki ve solumdaki melekleri görseydin, onun içinde bulunduğu durumu küçümserdin.' Bunun üzerine bana şu karşılığı verdi: "İşte şimdi, kalbim huzura kavuştu."

"Sonra adam dedi ki: 'Bunlar daha ne zamana kadar saltanat sürdürecekler veya ne zaman bunlardan yana rahata kavuşacağız?' Dedim ki: 'Her şeyin bir süresinin olduğunu bilmiyor musun?' Dedi ki: 'Biliyorum.' Dedim ki: Bu işin zamanı geldiğinde, bir göz açıp kapama anı kadar çabuk olacağını bilmek sana bir fayda verir mi? Eğer onların Allah katındaki hâllerinin nasıl olduğunu bilseydin, onlara karşı daha büyük bir nefret beslerdin. Sen ve yeryüzündeki bütün insanlar, onları böylesine büyük bir vebalın altına sokmaya çalışsaydı, yine de buna güç yetiremezsiniz. Şeytan senin metanetini bozup kararsızlığa düşürmesin. Onur ve üstünlük Allah'ın, Resulünün ve müminlerindir. Fakat münafıklar bunu bilmezler."

"Bilmez misin ki, bizim egemenliğimizi bekleyen, gördüğü eziyetlere ve korkulara karşı sabreden kimse, yarın bizimle beraber olacaktır? Bu nedenle sen, hakkın öldüğünü, hak ehlinin yok olduğunu, zulmün tüm şehirleri sardığını gördüğünde, Kur'ân'ın eskidiğini, Kur'-ân'da olmayan asılsız şeylerin uydurulduğunu, Kur'ân yorumlarında he- va ve hevesin esas alındığını; dinin tıpkı

bir kabın tersyüz edildiği gibi, tersyüz edildiğini; batıl taraftarlarının hak ehline üstünlük sağladıklarını; kötülüğün açık olduğunu; kimsenin kötülükten menedilmediğini ve kötülük işleyenlerin mazur görüldüğünü; fasıklığın her yanı kapladığını; erkeklerin erkeklerle, kadınların da kadınlarla (cinsel anlamda) yetindiğini; müminin suskun olduğunu, sözlerinin kabul görmediğini;

buna karşın fasıkın yalan söylediği hâlde, yalanına ve iftirasına itiraz edilmediğini; küçüğün büyüğü küçümsediğini; akrabalık bağlarının koptuğunu; günahlarıyla övünen kimselere gülünüp geçildiğini, sözlerine karşı çıkılmadığını; kadınların verdiği şeyi oğlanların verdiği; kadınların kadınlarla evlendiğini; övgünün arttığını; erkeklerin, malı Allah'a kulluk sunma maksadı dışında infak ettiğini, bundan menedil- mediklerini ve kimsenin onların ellerinden tutmadığını; insanların Allah yolunda çabalayan bir mümini bu hâlde gördüklerinde Allah'a sığındıklarını; komşunun komşusuna eziyet ettiğini ve bundan menedil- mediğini; kâfirin müminlerin içinde bulundukları duruma sevindiğini; yeryüzünü kaplayan bozgunculuktan hoşnut olduğunu; içkinin açıktan içildiğini, Allah'tan korkmayan insanların içki sofralarında bir araya geldiklerini; marufu emretmenin çok cılız olduğunu; fasıkın, Allah'ın sevmediği işleri yapmakta güçlü olduğunu, bundan dolayı övüldüğünü; mucize ve keramet sahibi[1] insanların tahkir edildiklerini, onları sevenlerin horlandıklarını; hayır yolunun terk edildiğini, buna karşılık kötülük yolunun izlendiğini; Allah'ın evinin işlevsiz olduğunu, insanlara onu terk etmelerinin emredildiğini; kişinin yapmadığını dediğini; erkeklerin erkeklerle, kadınların kadınlarla cinsel ilişkiye girmeyi arzuladıklarını;

erkeğin makatını, kadının da cinsel organını kullanarak geçimini sağladığını; kadınların da tıpkı erkekler gibi kendi aralarında toplantılar düzenlediklerini; Abbasoğulları arasında eş cinselliğin yayıldığını; bir kadının kocası için kına sürünmesi ve taranması gibi, boya sürünüp tarandıklarını; erkeklerin cinsel arzuları için mal harcadıklarını; erkeğe rağbet edildiğini, erkeklerin onu elde etmek için rekabet ettiklerini, onu kıskandıklarını; mal sahibinin müminden daha üstün ve izzetli görüldüğünü; faizin yaygın ve kimsenin faiz esaslı muamele yapmaktan dolayı ayıplanmadığını; kadınların zina etmekle övündüklerini; kadının kocasını erkeklerle cinsel ilişkiye girmeye hazırladığını; insanlar arasında en çok saygı gören ve en iyi olarak nitelendirilen evin, kadınların fuhuş yapmalarına yardımcı olan ev olduğunu; müminin mahzun, horlanmış, ezik olduğunu; bidatların ve zinanın yaygın olduğunu;

insanların yalan şahitliği alışkanlık hâline getirdiklerini; haramların helâlleştirildiğini, helâllerin haramlaştırıldığını; dinî meselelerin kişisel görüşle çözüldüğünü, Kur'ân'ın ve hükümlerinin işlevsiz kılındığını; geceleri kimsenin Allah'a isyan etmekten çekinmediğini; müminin kötülüğü ancak kalbiyle inkâr edebildiğini; büyük servetlerin Allah'ı gazaplandıracak alanlarda harcandığını; yöneticilerin küfür ehline yakın durduklarını, hayır ehlinden uzaklaştıklarını; yöneticilerin hükmederken rüşvet aldıklarını; yöneticiliğin malı ve gücü çok olan kimselerin elinde olduğunu; birbirlerinin mahremi olan erkek ve kadınların birbirleriyle yetinip evlendiklerini; adamın bir töhmetten ve bir zandan dolayı öldürüldüğünü; erkeğin oğlanla aşk yapmak için canını ve malını feda etmekten çekinmediğini; erkeğin kadınlarla ilişki kurmaktan dolayı ayıplandığını; erkeğin karısının fuhuş yaparak kazandığı malı yediğini ve üstelik bundan haberinin olduğunu, onun bu işini bizzat kendisinin yönettiğini; kadının kocasına baskı yaptığını, onun istemediği şeyleri yaptığını, kocasının nafakasını verdiğini; adamın, karısını ve cariyesini kiraya verdiğini ve çok kötü yiyecek ve içeceklere razı olduğunu; Allah adına yalan yeminlerin çokça edildiğini; kumarın serbest olduğunu; içkinin açıktan satıldığını ve hiç kimsenin buna engel olmadığını; kadınların kendilerini küfür ehline peşkeş çektiklerini; eğlence yerlerinin serbest olduğunu, kimsenin kimseyi oralardan menetmediğini, kimsenin buna cesaret edemediğini; onurlu insanların iktidara gelmelerinden korkulan kimselerce aşağılandıklarını; yöneticilerin en yakın kimselerin, biz Ehlibeyt'e sövmekle övünen kimseler olduğunu; bizi sevenlere zulüm yapıldığını; şahitliklerinin kabul edilmediğini;

insanların yalan söylemek hususunda birbirleriyle yarıştıklarını; insanlara Kur'ân'ı dinlemenin ağır geldiğini, buna karşın batıl sözler dinlemekten hoşlandıklarını; komşunun komşuya dilinden çekindiği için iyilikte bulunduğunu; ilâhî hadlerin geçersiz kılındıklarını, insanların bu hususta keyiflerine göre hareket ettiklerini; mescitlerin süslendiklerini; insanlar arasında en doğru sözlü olarak bilinen insanın yalancı ve müfteri kimseler olduklarını; kötülüğün ve söz taşımanın açığa çıktığını; fuhşun yayıldığını; gıybetin zevk veren bir uğraş gibi algılandığını ve insanların bunu birbirlerine müjdelercesine aktardıklarını; insanların Allah rızasının dışındaki bir amaçtan dolayı hacca gitmek ve cihada katılmak istediklerini; iktidar sahibinin kâfırın hatırı için mümini ezdiğini; harabenin bayırdan daha revaçta olduğunu; insanın geçimini, eksik tartıp ölçmekle temin ettiğini; kan dökmenin önemsenmediğini; kişinin dünyevî amaçlar için liderlik peşinde olduğunu; başkaları kendisinden korksunlar ve meselelerini ona götürsünler diye sivri dilli biri olarak bilinmeye çabaladığını; namazın önemsenmediğini; büyük bir servete sahip olan kimselerin

buna sahip oldukları günden beri zekâtını vermediklerini; ölünün mezarından çıkarılıp eziyet edildiğini ve kefeninin satıldığını; toplumsal çalkantıların çoğaldığını; adamın akşam çakırkeyif, sabahları da sarhoş olduğunu, insanların durumuna aldırış etmediğini; insanların hayvanlarla ilişkiye girdiklerini; hayvanların birbirlerini parçaladıklarını; insanların mescitlerine gidip döndüklerinde üzerlerinde giysilerinin bulunmadığını; insanların kalplerinin katılaştığını, gözlerinin donduğunu; Allah'ı anmanın kendilerine ağır geldiğini; haram yemenin yaygın bir alışkanlık hâline geldiğini; insanların haram yeme hususunda birbirleriyle yarıştıklarını; namaz kılanın insanların görmesi için namaz kıldığını; fakihin dinî bir amaç gütmekten, dünya ve liderlik için fıkıhla ilgilendiğini; insanların galip gelenin yanında yer aldıklarını; helâlin peşinde olanın yerildiğini, ayıplandığını, buna karşılık haramın peşinde olanın övüldüğünü, sayıldığını; Haremeyn'de (Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebi'- de) Allah'ın sevmediği işlerin yapıldığını ve kimsenin buna engel olmadığını, oralarda çirkin işlerin yapılmaması için çaba gösterecek kimsenin bulunmadığını; Haremeyn'de alenen çalgı çalındığını; bir adamın hak bir şey söylerken, marufu emredip münkeri yasaklamaya çalışırken birinin kalkıp ona öğüt verdiğini ve ona acıyan bir edayla, 'Bunlar sana kalmamış!' dediğini;

insanların birbirlerine bakarak kötü kimseleri önder edindiklerini; hayır yolunun boş, kimse tarafından izlenmediğini; cenazeyle alay edildiğini, ama kimsenin buna karşı çıkmadığını; her geçen yıl bidat ve kötülüklerin arttığını; halkın ve meclislerin sadece zenginlere tâbi olduklarını; yoksullara alay edilerek bir şeyler verildiğini ve Allah rızasının dışındaki bir amaç güdülerek yoksullara yardım edildiğini; göklerdeki ayetlerden kimsenin ürkmediğini; insanların tıpkı hayvanlar gibi alenen çiftleştiklerini; insanların tepkisinden korktukları için kimsenin bir kötülüğe karşı çıkmadığını; kişinin Allah rızasının dışındaki bir amaç uğruna çokça mal harcayabildiğini, ama Allah rızası için en ufak bir harcamada bulunmaktan dahi kaçındığını;

anne ve babaya kötü davranmanın normal bir davranış hâline geldiğini; anne ve babaların horlandıklarını; anne ve babaların çocuklarının yanında insanların en kötüsü hâline geldiklerini; evladın anne ve babasına iftira etmekten hoşlandığını; kadınların iktidara geldiklerini, her şeye egemen olduklarını ve onların keyiflerine göre hareket edildiğini; adamın oğlunun babasına iftira attığını; anne ve babasına bedduada et- tiğini ve ölmelerinden dolayı sevindiğini, kişinin bir günü büyük bir günah işlemekten veya ölçü ve tartıyı eksik ölçüp tartmadan veya zina etmeden ya da içki içmeden geçirdiğinde buna üzüldüğünü, teessüf ettiğini; iktidar sahiplerinin yiyecekleri

stokladıklarını; akrabaların mallarının batıl yolda
harcandığını, onlarla kumar oynandığını, içki içildiğini, içkiyle tedavi yapıldığını, hastalara içki
içmelerinin tavsiye edildiğini, onunla şifa
bulacakları sanıldığını; insanların marufu emretme ve münkeri yasaklama görevini terk etme,
bunu bir görev olarak yerine getirmeye yanaşmama hususunda eşit hâle geldiklerini;
münafıkların ve nifak ehlinin rüzgarının estiğini, hak ehlinin rüzgarınsa depreşmediğini; ezan
okumanın ve namaz kılmanın ücret karşılığı yapıldığını; mescitlerin Allah'tan korkmayanlar
tarafından doldurulduğunu; bunların oralarda gıybet etmek, hakkın taraftarlarının etini yemek ve
birbirlerine şarap içmelerini anlatmak için bir araya geldiklerini; sarhoş kimsenin ne dediğini
anlamayacak durumda olduğu hâlde insanlara namaz kıldırıldığını; sarhoş olduğu için
kınanmadığını, tam tersine sarhoş olduğunda saygı gördüğünü, sakınıldığını, korkulduğunu,
kendi hâline bırakıldığını, herhangi bir cezaya çarptırılmadığını, sarhoşluğunun bir mazeret kabul
edildiğini; yetimlerin mallarını yiyenlerin salih insanlar olarak övüldüklerini; yargıçların Allah'ın
emrettiğinin aksine yargılamada bulunduklarını; yöneticilerin bir çıkar beklentisi yüzünden
hainleri güvenilir adamlar olarak yanlarında tuttuklarını; yöneticilerin mirası günah ehline, Allah'a
karşı gelmekte cüretkâr davranan kimselere verdiklerini ve bunların mirası diledikleri gibi
harcamalarına göz yumduklarını; minberlerden insanlara takva emredildiğini, buna karşın
takvayı emredenlerin dediklerini yapmadıklarını; namazı vaktinde kıl- manın önemsenmediğini;
sadakanın aracılar vasıtasıyla verildiğini ve bu hususta Allah'ın rızası yerine insanların
hoşnutluğunun esas alındığını; insanların bütün dertlerinin mideleri ve cinsel organları olduğunu;
ne yediklerine ve kiminle ilişkiye girdiklerine bakmadıklarını; dünyanın böyle insanlara
yöneldiğini; hakkın belirtilerinin silinmeye yüz tut- tuğunu gördüğün zaman, oldukça dikkatli ol,
ihtiyatlı davran ve yüce Allah'tan kurtuluş dile. Bil ki, o insanlar yüce Allah'ın korkunç gazabının
kapsamı içindedirler ve Allah, dilediği bir şeyden dolayı onlara mühlet vermektedir."

"Sürekli olarak kendini kontrol et. Yüce Allah'ın, onların durumundan farklı bir durumda seni
görmesi için çalış. Eğer sen onların arasındayken Allah'ın azabı onların üzerine inecek olursa,
bir an önce Allah'ın rahmetine kavuşmuş olursun; yok eğer, onlara azap iner de sen
bekletilirsen, onların Allah'a karşı takındıkları cüretkâr tutumun cezasının kapsamının dışında
tutulmuş olursun. Bil ki, yüce Allah iyi insanların ecrini zayi etmez. Allah'ın rahmeti iyi insanlara
yakındır." [Ravzat-ul Kâfi, c.8, s.36-42]

Ben derim ki: Bu anlamları içeren ve gerek peygamber efendimizden (s.a.a), gerekse Ehlibeyt İmamlarından (a.s) rivayet edilen hadislerin sayısı oldukça fazladır. Ancak bizim burada naklettiğimiz iki hadis, anlam ve mesaj itibariyle bunların en kapsamlılarıdır.

Ahir zamanla ilgili haberleri içeren hadisler, "Ey inananlar, sizden kim dininden dönerse, bilsin ki Allah, yakında öyle bir toplum getirecektir ki O onları sever, onlar da O'nu severler. Müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve şiddetlidirler. Allah yolunda cihat ederler, hiçbir kınayıcının kınamasından korkmazlar." ayetinin genel olarak işaret ettiği gelişmelerin birer ayrıntılı açıklaması niteliğindedir. Allah doğrusunu herkesten daha iyi bilir.

.[1]- Bir nüshaya göre: hadis rivayet eden